

De Persant

van de

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 28 Juni 1881. (Staatsblad No. 124.)

Zondag 9 Augustus 1903. No. 1336.

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geboorteden versonden. Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE. Abonnementen en Advertenties aan de ADMINISTRATIE: Bureau: Warmoesstraat 96, te Amsterdam.

Abonnementenprijs: franco aan huis, per drie maanden / 1.20, voor het Buitenland per jaar / 3.60 bij vooruitbetaling. Afzonderlijke nummers aan het Bureau 10 Cent. Abonnementen worden aangenomen door alle Boekhandelaren, Postdirecteuren enz. en aan het Bureau te Amsterdam. Advertentie: van 1 tot 6 regels / 1.20, voor elke regel meer 20 Cent. Aanvragen en vermelding van liefdegaven en Verlagen van Verlen. H. C. P. regel.

„Met geheel uw ziel“.

En Jezus zeide tot hem: Gij zult liefhebben den Heere uwen God met geheel uw hart, en met geheel uwe ziel, en met geheel uw verstand.

Matth. 22: 37

Begint het ook u te hinderen, ja tot schuld te worden, dat ge, naar de jaren die ge reeds doorleefd, in het liefhebben van uw God het nog zoo weinig ver hebt gebracht, begin dan met op den regel, dien uw Heiland u voor het liefhebben van uw God schonk, nauwkeuriger dan dusver te letten.

Ge hebt het groote gebod van kindsbeen af gekend. Ge hebt het van buiten geleerd, en geen woord er in is u vreemd gebleven. En ook gaaf ge in uw conscientie uw Heiland zonder beding gelijk, o, Gewisselijk, er mocht aan uw liefde voor uw God niets ontbreken. Het moest een liefde zijn met heel uw hart, uw ziel, uw verstand, met al uw kracht. Een liefde zonder grenzen. Alles voor uw God, gelijk gij voor uzelf alleen van uw God alles te verwachten hadt.

Maar Jezus liet het dan toch niet bij een algemeene verklaring. Jezus zei niet: Gij zult den Heere uwen God liefhebben in alles. Neen, Jezus heeft onderscheiden; onderscheiden het hart, de ziel, het verstand en de kracht. En deedt ge nu wel goed met daarover heen te lezen? Met die onderscheiding had Jezus toch een doel. Hij heeft die onderscheiding voor heel zijn kerk noodig geacht. Hij heeft gewild, dat de dienaren van het Woord onderscheidenlijk dat liefhebben van God met het hart, met de ziel, met het verstand en met al onze kracht aan de Gemeente des Heeren op de conscientie zouden binden. En evenzo heeft hij gewild, dat elk kind van God gedurig zichzelf onderzoeken zou, of zijn liefde voor God reeds op die vierdelei wijze geöfend werd.

Veel krachtiger zou de wortel der echte vroomheid dan ook in den levensbodem der gemeente zijn ingedrongen, indien er prediking en zelfonderzoek zich veel ernstiger dan dusver op het aankweken van deze rijke, warme liefde voor God had toegelegd, en uit de vervulling van het eerste en groote gebod levenskracht had geput.

Er is geen heiliger macht die ons bezield kan, dan de liefde, en in alle liefde draagt de liefde voor God de kroon.

Daarom is de liefde de band der volmaaktheid, mits ge haar maar niet verfluchtigt tot een vaag begrip van ideale liefde, zonder regel of voorwerp.

Al het hooge en verhevene, dat van de liefde geloofd en bezongen kan worden, bezit dan alleen realiteit, zoo het een liefde is, die eerst God mint, en om Gods wil den naaste.

Nu trekt het al aanstonds de aandacht, dat Jezus in het aanprijzen van de liefde voor God het hart en niet de ziel voorop plaatst.

Ieder onzer zou het anders hebben gedaan.

Wij zouden eerst de ziel als het middelpunt van geheel ons innerlijk leven hebben genoemd, en daarna uit die ziel leven als middelpunt, het liefhebben met ons hart, met ons verstand en met al onze kracht hebben afgeleid.

Jezus daarentegen begint met het hart, komt dan op de ziel, om eerst daarna op het verstand en op onze krachten te wijzen.

Uit hetgeen de Heere bij Jeremia tot Israël zegt kan dit verschil tusschen hart en ziel u duidelijk worden.

Het is in Jeremia 5: 10 en 18, dat de één maal tot Israël gezegd wordt, dat de vreeselijke uitgieting van Gods toorn Israëls hart, en de andere maal, dat ze Israël's ziel zal raken, maar met een scherp geteekend onderscheid.

Als het lijden, dat over Israël komt, geteekend wordt in zijn eerste bange-gewarwording, heet het: „Dit is uwe boosheid, dat het zoo bitter is, dat het tot aan uw hart raakt.“

Maar als nu het aldus ondervonden lijden doorgaat, en ten slotte doodelijk wordt, dan heet het: „dat het zwaard tot aan de ziel raakt.“

Zoo is het hart de zetel der aandoeningen en gewaarwordingen, de ziel de zetel van het leven zelf.

Brengt ge dit nu op de liefde over, dan is het ook hier het hart, dat de indrukken van liefde ontvangt en de gevoelsbeweging der liefde doet uitvloeien; maar het is de ziel, waarin de ontvangen liefde bezinkt, en

waaruit de aandrift tot de liefdesbeweging opkomt.

Zonder het hart zou er geen liefdesgevoel en geen liefdesoefening denkbaar zijn, maar noch de genoten noch de beoefende liefde zou uw ik raken, indien er achter en onder uw hart niet nog iets diepers, de bron zelf van uw leven, lag, en indien het verband niet werkte, dat uw hart met uw ziel verbindt.

Ge kunt niet hooren dan met uw oor, en niet spreken dan met uw stem; maar toch is het uw ziel, die uw oor gebruikt als instrument om te hooren, en evenzo uw ziel die in uw stem moet spreken, zal uw woord waar zijn.

En zoo ook kunt ge geen liefde indringen en geen liefde bewijzen dan met uw hart, maar toch is en blijft het de ziel, die uw hart als instrument gebruikt, om met haar diepste en verborgen leven in de weelde der liefde in te gaan.

Ge zijt er dus niet, of ge al zeggen kunt, dat ge God met uw hart liefhebt.

Men kan met zijn hart zich weldadig door genoten liefde aangedaan gevoelen, en wederkeurig gevoelens van liefde in zich voelen opwekken, zonder dat er daarom van echte, wezenlijke liefde sprake is, eenvoudig wijl de ziel niet in deze liefde ingaat.

In de kunst vooral komt dit sterk uit.

Men hoort dan een roerend stuk van menschenlijk lijden in muziek en zang aan, en wordt op het eigen oogenblik diep geroerd en meegesleept. Men heeft de waarwordingen van zielsangst, die werden uitgezongen, door zijn hart gevoelen gaan. Men heeft er in meegedeeld en meegedeeld. Maar straks is het stuk uit. Nog even werkt de indruk na. Doch een uur later is alles vergeten en zet men, alsof er niets doorleefd was, zijn gewone gesprek voort. Niet dat het buiten het hart om ging, want ook die schijngevoelens doen het hart aan. Maar de ziel bleef er buiten, en daarom raakte het ons niet.

En ditzelfde merkt ge gedurig in het leven. Zelfs bij meer dan één moeder komt het voor, dat ze geen traan in het oog van haar kind kan zien, of ze wordt er door geroerd, en zal op dat oogenblik alles doen, om haar lieveling zijn leed te doen vergeten en haar kind te troosten. Maar ook dit blijft zoo dikwijls bij den aandrang van het hart. Als het kind, dat weende, maar weer lacht, is alles over, en omdat haar liefde voor haar kind niet uit den wortel van haar ziel opkomt, weet ze ook de ziel van haar kind niet lief te hebben, en berispt ze het in plaats van het te redden.

En zoo nu ook is er een liefhebben van God met zijn hart, dat op doet vlammen als de eere Gods gekrenkt wordt en in aandoeningen voor het Eeuwige Wezen behagen schept, en toch zichzelf en niet God bedoelt, omdat er wel liefde is, maar geen liefde die zich verdiept in de ziel.

In uw ziel is uw ik en staat uw ik voor het aangesicht van uw God, en daarom op den bodem van uw ziel moet het pleit beslecht, of uw God er om u zal wezen, of wel dat gij er alleen zijn zult om en voor uw God.

Zegt ge nu: Bij mij is het dit laatste. — Heerlijk. Maar nu komt de tweede vraag: Is het alzo bij u uit onderwerping, uit eigen nietigheidsbesef tegenover de majesteit des Heeren, of is het alzo uit liefde?

Zoudt ge niet anders dan voor uw God willen bestaan, omdat ge niet anders kunt? Of, kwam het bij u hiertoe, omdat ge niet anders zoudt willen, omdat uw God uw innigste liefde was, en omdat ge in die liefde voor uw God heel uw bestaan vocht opgaaf?

Door het hart zal dat dan genoten worden, en door het hart tot uitgang komen. Daarvoor ontvangt ge dat kostelijk instrument van uw hart. Maar die dit hart gebruikt en het in zalige liefde bespeelt, dat is en blijft dan toch uw ik, in het centrum uwer zielen, in dien diepen ondergrond van uw aanzijn, waar uw persoon leeft voor het heilig aanschijn van den Drieenighe.

Hebt ge nu van zulk een liefde voor God reeds iets in u bespeurd? En zoo ja, verstaat ge dan wat het zeggen wil: Alzo uw God in het binnenste van uw wezen, van uw ik, van uw persoon, met heel uw ziel lief te hebben?

Niet dat ge oogenblikken kent dat het alzo bij u is, maar dat deze liefde van uw God gansch bestendig is geworden.

Niet dat ge met een stuk van uw ziel, met een deel van uw ik, u aan de liefde van uw God overgeeft, zoodat ge, om slechts dit één te noemen, zalig zoudt willen worden om zelf gelukkig te zijn, en

niet om eeuwig uw God te verheerlijken.

En ook niet met een deeling van uw ziel tusschen uw God en uzelf, zoodat ge nog gedurig roof in uw ziel pleegt, en een deel van uw lust, van uw toekomst, van uw zelfbesef, aan uw God poogt te onttrekken.

De eisch is zoo ontzettend, is zoo alomvattend: Gij zult liefhebben den Heere uwen God met heel uw ziel, d.w.z. dat er niet één uitgang des levens meer in u zijn zal, dan die uit de liefde voor God opkomt.

En zegt ge hierop: Daarvoor zou ik een engel en geen mensch moeten zijn, ge hebt recht, mits ge er bij voegt: geen zondig mensch.

Doch daarvoor hebt ge dan ook uw Heiland, die als mensch deze volmaakte liefde voor uw God ook voor u volbracht heeft; en vrede zal er in uw ziel, bij al uw gebrek aan liefde, zijn, zoo ge in dien Heiland door een oprecht geloof moogt geborgen zijn.

Uit de Pers.

Over „Diaconale Fondsen met bijzondere bestemming“ schrijft Prof. Biesterveld in het Diaconaal Correspondentieblad het volgende:

Het kan overbodig schijnen, om voor onze diaconieën de vraag te bespreken, of het goed is fondsen te vormen door het opleggen van gelden. Ge woonlijk toch leven de diaconieën meer van tekenen, dan dat zij geen raad weten met hunne inkomsten. Toch is het goed deze vraag onder de oogen te zien, omdat in tweeërlei zin fondsen kunnen gevormd worden.

Het is mogelijk dat een diaconie in een sekeren tijd meer ontvangt dan zij noodig heeft. Dat kan door zeer ruim toevloeden van de gewone inkomsten, doordien er een tijd lang weinig armen zijn te verzorgen, of doordien buitengewone inkomsten, als legaten enz., de kas komen stijven.

Het zou dwaasheid zijn te beweren: O, dan moet alles uitgegeven worden wat er maar inkomt. Het is niet barmhartig om meer dan hetgeen waarlijk noodig is mede te deelen. Dat doet zorgeloos worden, en seker eischen stellen aan het leven ook voor de toekomst, niet in overeenstemming met het begrip „slaven van nood“.

In zulk een geval mag en moet een diaconie het geld, dat zij over heeft, uitzetten. Maar, en hier komt het op aan, een diaconie moet zich er niet op toeleggen om geld te verzamelen en alker aan te trekken. Wanneer de inkomsten weer minder zijn moet zij met blijdschap het bezit verloopen, om de noodige mededeeling te kunnen doen.

Het is helaas in de historie met menige diaconie reeds gegaan, dat ze liever de armen naar het buroijr ambtstelsel verwees, dan dat ze bezittingen, landerijen, enz., aan de diaconie toekomende, verkocht. Dan leden de armen honger, terwijl de diaconie rijk werd! Dat is uit den boze en mag in de gemeente geen plaats hebben.

In tijd van overvloed opleggen, maar ook even gaarne als weer tot den laatste cent uitgeven, als het noodig is, en nooit eischen stellen aan het mededeeling van de armen inkomsten, om het kapitaal groot of klein, niet aan te tasten.

En tweede vraag is, hoe te handelen, als legaten met een bepaalde bestemming vermaakt zijn. Dan moet men van zelf het geld naar den wil van den erflater besteden. Maar het ligt op den weg der diaconieën, als zij van zulke legaten weten, er op te werken, dat zij, zonder nadere bepaling van de bestemming, aan de diaconieën worden vermaakt. Dat is veel beter. De toestanden toch wijzigen zich elk oogenblik. Er kan voor het oogenblik een behoefte bestaan, die dringend voorziening eischt, en jaren later b.v. bestaat die behoefte niet meer. Dan is het geld er toch voor gegeven, mag alleen daarvoor besteed, en doet geen nut, omdat de behoefte waarvoor het werd afgezonderd, zich niet meer voor doet.

Zoo is er meermalen kapitaal vroeger vermaakt dat nu rente op rente vermeerderd, en alleen duit om enkele sinecure's te betalen en voorts nutteloos.

Verder stel b.v. dat iemand een kapitaal vermaakt aan een diaconaal suppletiefonds voor schoolgaande kinderen van ouders, die het volle schoolgeld niet kunnen betalen. Dat zou op dit oogenblik menige diaconie uitnemend te stade komen. Maar nu behaagt het onze God om b.v. over eenige jaren den politieke toestand in ons land zoo te doen zijn, dat het komt tot finale oplossing der schoolquaestie in dezen vorm, dat van staatswege alle ouders door u sidie in staat worden gesteld, om hunne kinderen naar hun beginsel te doen onderwijzen. Dan zijn de suppletiefondsen overbodig, en zou zulk een legaat worden een dood kapitaal.

Wij moeten geen perken stellen aan het souverein bestuur van onze God. Daarom is het verre het best, wanneer eventuele legaten aan de diaconieën zonder nadere bepaling vermaakt worden, opdat die er mee kunnen handelen naar de nood het vereischt. Kan men echter den legataris daartoe niet bewegen, dan moet van zelf het geld naar de bijgevoegde bepaling besteed worden.

Een andere vraag, zeker van niet minder belang is, het of een diaconie geropen is fondsen te verzamelen voor een nood die komen kan, maar nog niet aanwezig is. Bijvoorbeeld is het ook roeping voor de diaconieën om, al zijn er geen wezen in een kerk, toch reeds ja en lang te gaan sparen voor het geval, dat er wezen zullen komen.

Ook hier heeft men wel te onderscheiden. Het geldt niet de vraag: als een schenking of legaat voor zulk een doel wordt gegeven, mag de diaconie dan zulk een schenking of legaat aanvaarden, al zijn er geen wezen te verzorgen? Zeker mag dat. Er is natuurlijk geen reden om dit geld te weigeren. Maar dan geldt ook hier, liefst er op aandringen: geef het zonder bepaalde bestemming. En dan ook: als er dan b.v. wezen komen, eerst

zulk een schenking of legaat verbruiken vóór men b.v. dan uit de algemeene kas nemen gaat. Noot geldigierig worden in onze armenverzorging, in welken vorm ook — nooit vergaderen van schatten, hoe ook bedoeld.

Ook wordt niet afgekeurd het afzonderlijk collecteren en bijdragen verzamelen, indien zulks noodig is, voor bepaalde bestemde behoeften.

Bepaald ontkennend echter is de vraag te beantwoorden, of de diaconie geld moet gaan verzamelen, met het oog op de toekomst en wat zij voor eischen kan stellen. Dat is met heel het begrip van Dienst der barmhartigheid in strijd. Heel iets anders is, of ik voor de toekomst mijner kinderen zorg en zorgen moet, dan dat een diaconie angstig gaat vragen: wat kan er over tien of twintig jaar gebeuren; kan er dan misschien ook een wees te verzorgen zijn? Zoo zouden de diaconieën voorzorgsmatregelen moeten nemen met het oog op mogelijke wezen, maar ook arme krankzinnigen, idioten, blinden, ongeneeslijke kranken, te begraven dooden, terwijl geen enkel geval zich nog voordoet. Eveneens met het oog op allerlei mogelijke rampen, epidemien, branden, oorlog, revolutie en wat niet al.

Op dit terrein mag zeker geloof gevraagd, dat God zorgen zal, als zulke nood ons overkomt. Dus: niet roekeloos meer uitgeven dan noodig is; is er over, dit gespaard; is het noodig, al het bespaarde onmiddellijk uitgeven; liefst zonder bepaalde bestemming alle schenkingen en legaten zien te krijgen; wat toch met bestemming gegeven wordt daarvoor onmiddellijk gebruiken; geen fondsen oprichten voor mogelijke gevallen in de toekomst.

Hierbij sluiten wij ons van harte aan. Alle aparte „fondsen“ zijn de dood van de barmhartigheid, die telkens opnieuw geprikkeld moet worden.

Officieele Berichten.

Ds. C. de Bruijn van Kabaniroe.

Vrijdag 26 Juni was de dag waarop Ds. de Bruijn en zijn gade onze vaderlandschen bodem wederom mochten betreden, na een ruim tien-jarigen arbeid in den dienst des Evangelies, op het eiland Soemba.

Reeds in het najaar 1902 ontvingen Dep. der drie noordel. provincien een medisch advies, waarin, met het oog op den gezondheidstoestand van mevr. de Bruijn, met ernst werd gewezen op de noodzakelijkheid eener repatriatie. Deputaten stonden deze dan ook gereedelijk toe. Toch stonden Br. en Z. de Bruijn niet aanstonds op vertrek. Onderscheidene oorzaken werkten hiertoe mee; niet het minst een zware ziekte van Br. de Bruijn, tot nabij den dood, waaruit de Heere hem spoedig genadiglijk weer oprichtte.

Na een voorspoedige zeereis bereikten zij welgemeend het oude Europa en straks het oude geliefde vaderland met familie, vrienden en bekenden. Het afscheid op Soemba was bijzonder hartelijk. Een overgroot deel der gemeente deed den geliefden leeraar en zijn gade uitgeleide naar het strand, mevr. de Bruijn, als bijzonder teken van hoogachting en liefde, gedragen op een stoel.

Maandag j.l. hadden wij het genoegen Ds. de Bruijn te ontmoeten. Hij ziet er opgewekt en levendig uit, telwat gebruid door de Ooster-zon. De gezondheidstoestand van mevr. de Bruijn is thans bevredigend. Van harte wenschen wij Br. en Z. de Bruijn een blij en gezegend verblijf toe, onder vrienden en magen en in het midden der gemeenten. Moge, onder den zegen des Heeren, de rust en het verkeer onder ons, onzen broeder en zuster sterken en toerusten met nieuwe krachten, om straks met blijdschap den arbeid op Soemba weer aan te vatten.

Ds. de Bruijn is nog vol moed, na alle teleurstelling en moeite op Soemba ondervonden, vooral in de laatste jaren. Dit verblijft ons. De Heere doe zijn licht opgaan over Soemba, tot uitbreiding van zijn heerlijk Koninkrijk.

Namens Deputaten:

Aren, 5 Aug. 1903. W. W. SMIT, corr.

Centr. Past. Conferentie.

Belangstellende broeders en vrienden worden er nogmaals aan herinnerd, dat aanstaanden Donderdag de Centr. Past. Conferentie D. V. in de Plantagekerk van de Geref. Kerk te Zwolle zal gehouden worden. Ze zal des voormiddags te 10½ uur aanvangen, en niet later dan 5 uur eindigen.

Een regeringscommissie stelt zich ook nu weer als een vorige maal aan de Conferentie ten dienste. Het adres dezer Commissie is de heer Ab. J. van Tongeren, Van Ittersumstraat 4, Zwolle.

Zij, die nachtverblijf begeeren, hebben zich daartoe bij Zed. voor Woensdag aan te melden. Aan herbergzaamheid ontbreekt het bij de Zwolse broeders en Zusters nog niet.

Namens het Comité der Conferentie,

J. VONK, Secr.

Maassluis, 5 Augustus 1903.

L. S.

De classis Gouda der Geref. kerken heeft in hare vergadering van 4 Aug. 1903 preparatoir geëxamineerd den candidaat A. C. Heij te Reeuwijk en met algemeene stemmen beroepbaar gesteld bij de Geref. kerken in Nederland.

Namens de classis Gouda,

S. DE VRIES, Scriba,

Haarlem, 4 Aug. 1903.

Buitenland.

Duitsland. Het vraagstuk van de kerkelijke tucht in de Lutherse kerk aan de orde.

Tot onze blijdschap wordt in kerkelijke kringen van Duitsland het stuk van de kerkelijke tucht besproken.

In de All. Ev. Luth. Kirchenszeitung vonden wij een stuk over „de zoogenaamde kerkelijke tucht“, waaronder de redactie de aanmerking plaatst, dat het reeds lang haar was toegezonden, maar tot hertoe was achtergehouden. Daar echter onlangs het vraagstuk weder aan de orde gesteld werd, besloot de redactie tot plaatsing, als een bijdrage voor de discussie, niet als haar eindoordeel. Wij zien hieruit duidelijk, dat het Lutherse orgaan eenigszins schoorvoetend het betoog voor de vaststelling van de kerkelijke tucht, al is het ook van de hand van Dr. Funk, „Oberamtsrichter“ te Lübeck, opneemt.

Het is wel begrijpelijk dat men in Duitsland wat huiverig is, om het stuk van de kerkelijke discipline in en door te denken. De kerken zijn ook op enkele uitzonderingen na, niet vrij; in den regel heeft de heer van het land ook zeggenschap over de kerk. Het betoog van Dr. Funk komt hierop neder: Alle menschen die door doop en belijdenis lid werden der Evangelisch Lutherse kerk, moesten zoo eerlijk zijn die kerk te verlaten wanneer zij van het geloof diër kerk afgevallien zijn; doch de ervaring leert het anders. Een menigte menschen, die feitelijk geen leden der kerk meer zijn, willen toch als zoodanig aangezien en behandeld worden! De vraag is nu: hoe heeft de kerk zich tegenover hen te gedragen?

Nergens in het Nieuwe Testament wordt aan de kerk een ambt gegeven op de wijze van de wereldlijke Overheid, die het zwaard draagt als weerkster van de werkers der ongerechtigheid. Wel ligt in Matth. 18: 15-17 opgesloten, dat men zorgen zal voor het zieleheil van den dwalenden broeder, door te trachten hem door leer en vermaning van den verkeerden weg af te brengen. Ook moet uit bovengenoemde plaats afgeleid worden, dat men te zorgen heeft voor de zuiverheid der gemeente, zoodat hij, die alle pogingen om zich te recht te laten brengen hardnekkig wederstaat „als een heiden en tollenaar“ moet beschouwd worden, d. w. z. hij moet behandeld worden als iemand die buiten de kerk staat, want de gemeente mag volgens Ef. 5: 27 „geen vlek of rimpel“ hebben, maar moet „heilig en onberispelijk“ zijn. Daarom is er in de Augsburgsche confessie (art. 28) geschreven, dat tot het opzienersambt behoort, de goddelooszen, wier ondoelsof bestaan openbaar is, uit de Christelijke gemeente uit te sluiten, zonder menschelijke kracht, maar alleen door Gods Woord.

In de „Smalkaldische artikelen“ leest men „dat men openbare en halstarrige zondaren niet zal laten komen tot het sacrament en niet zal toelaten tot eene andere gemeenschapsöfening met de kerk, totdat zij zich beteren en de zonde mijden.“

De kerkenordening die met medewerking van Bugenhagen voor Lübeck tot stand kwam, zegt dat zij geëxcommuniceerd moeten worden, die „dwaalleer onderwijzen, secten maken, het Evangelie lasteren, ongehoorzaam aan Gods Woord zijn, schandelijk huishouden, openbare echtbrekers, zij die dagelijks dronken zijn, Godslasteraars, enz. Deze moeten vijftig vermaand worden, een- en andermaal, door één of twee predikanten, opdat zij zich bekeren. Willen zij niet, zoo houde men ze voor onchristelijke en verdoemde lieden, gelijk Christus ons leert in Math. 18. Daarom late men ze niet tot het sacrament gaan.“

Door een raadsbesluit van 1647 werden de examina cathetica, welke reeds in het begin van de 17e eeuw ingevoerd waren, maar door een langdurige pestepidemie niet gehouden waren, opnieuw weer ingesteld. Er werd bepaald, dat in de vroegpreek, des Zondags, de catheticus van Luther moest worden voorgelezen, terwijl daarna de predikant een half uur lang over een deel daarvan behoorde te preeken. Het volgende haultuur moest besteed worden, om met de schoolknapen en meisjes het gepredikte te herhalen, en wel zoo duidelijk en verstaanbaar, dat de omstanders het mede hoorden, opdat ook dezen, wanneer zij daarover gevraagd worden, voldoende antwoord zouden kunnen geven.

Een raadsbesluit van 1649, dat in 1703 en 1711 hernieuwd werd, bepaalde, dat de verachters van het sacrament, die in één, twee of meer jaren het heilig avondmaal niet hebben bijgewoond, maar in hun zonden voortleefden, na veel vermaan, op voordracht van het consistorium, door den Raad verklaard zouden worden rotte leden der kerk te zijn.

In de kerkorde van 1897 wordt uitgesproken, dat de leden der gemeente recht er op hebben, dat het Woord Gods zuiver gepredikt en de sacramenten naar Christus' instelling bediend worden. Zij zijn daartegen verplicht, Christelijk geloof en een Christelijken levenswandel bij zich zelve en de hunnen aan te kweeken. In 1895 werd den kerkeraad, de uitoefening van de kerkelijke tucht opnieuw opgedragen.

Hieruit leidt Dr. Funk af, dat uit de historie en het bestaande kerkrecht blijkt, dat de kerkeraad in de Lutherse kerk, althans te Lübeck, nog altijd de roeping heeft, om de kerkelijke tucht uit te oefenen, terwijl hij aan hen, die zich door uitspraken van genoemd lichaam bezwaard achten, recht van appel toekent bij de Overheid.

Wij kunnen niet nagaan of dit betoog juist is, maar verheugen ons er in, dat dit vraagstuk aan de orde is gesteld. Wij houden ons er echter van overtuigd, dat als de Deutsche Lutherse kerk ernst gaan maken met de toepassing der tucht, zij tot de overwinning zullen geraken, dat alleen een vrije kerk de discipline naar Christelijken regel kan uitoefenen.

Frankrijk. De strijd van regeringswege tegen de kloosterorden duurt voort. Reeds

zijn vele mannenkloosters gesloten; nu komen de congregaties van vrouwen, die onderwijs geven, 81 in getal, aan de beurt.

Gelijk wij reeds mededeelden, zijn op last van minister Combes ook vele kerkgebouwen gesloten, omdat men ze indertijd geopend had zonder de toestemming der overheid daartoe te vragen. Tengevolge daarvan werden ook protestantsche kerken en kapellen gesloten, doch kort daarna mochten zij wederom in gebruik genomen worden. Combes heeft in een rede eenmaal uitgesproken dat hij met zijn maatregelen niet de kerken, maar de Roomsche Kerk op 't oog had.

In Frankrijk mogen processies op den openbaren weg alleen gehouden worden, wanneer er in een plaats geen andere godsdienst erkend is. De Protestanten hebben echter, ook al hadden zij hier en daar door den staat erkende kerken, niet gewild, dat om hunnen wil geen openbare processies zouden gehouden worden. Nu echter van Regeeringszijde aan de Roomsche kerk de oorlog is aangeklaagd, zijn de Radicals gaan meenen dat zij het houden van processies met geweld moesten te keer gaan. Hierdoor ontstonden ernstige onlusten, waarbij slachtoffers vielen.

Als een staalje van de gezindheid der menschen die op het oogenblik zoo heftig tegenover Rome staan, geven wij het volgende: Bij de begrafenis van een socialist, die te Nantes bij een straatopstand gedood was, en die tot de Gereformeerde kerk behoorde, hoorden de vrienden van den verslagene, de rede van den predikant bij de geopende groeve aan. Toen echter de leeraar, na het houden van zijn toespraak, het Onze Vader bad, en hij de vijfde bede kwam: „Vergeef ons onze schulden“, riep de socialistische leider Alenman met luider stem: „Deze man is dronken!“

Rusland. De Heilige Synode der Grieksche kerk over het protestantisme.

De Grieksche kerk is aangezocht om zich met andere kerken te verbinden en hare houding tegenover de Christenen der Westersche kerken meer broederlijk te doen zijn.

De Heilige Synode heeft in een schrijven, ondertekend door de Metropoliiten van Petersburg en Moskou en door vier bisschoppen, uitgesproken, dat in plaats van naar verering met andere kerken te streven, zij er op uit moesten zijn, om de haar toevertrouwde schapen, voor de aanvallen en de pogingen tot verleiding van Roomsche en Protestantische zijde te beschermen.

Het scherpst laat de Synode zich uit over het Protestantisme, en zegt daarbij: „De Protestantische gemeenten verstaan het kerkelijke leven niet, en eischen uiterlijke, tastbare werken, voornamelijk van sociaal karakter. Zij beschouwen onze kerk als een gebied, waarop geestelijke instand, ondoordringbare duisternis en aldooding gevonden wordt. Ja, zij schamen zich er niet voor, ons afgedorft te verwijzen. Daarom sparen zij noch offers, noch krachten, om met een ijver voor Christus, zonder verstand, onder de kinderen der rechtgevorigen hunne protestantische dwalingen te verbreiden. Zij laten geen gelegenheid ongebruikt, het gezag der rechtzinnige hiërarchie te ondermijnen, en het geloof aan de heiligheid van de christelijke overlevering te doen wankelen. Godsdienselijke laaidunkendheid, ja, fanatisme verbonden met hoogmoed, die verachtelijk op de rechtzinnige Grieksche kerk neerziet, kenmerkt de Protestanten in hoogere mate dan de Katholieken. Veel is hiervan te verklaren uit oude vooroordeelen, en uit den bekrompen blik van de Duitische Theologie, en daarom ook van de Protestantische kerkelijke mannen. Dit legt op onze geleerden de gewichtige taak, het Weeten de ware grootheid en onvervalschte christelijke reinheid der orthodoxie voor ogen te stellen.“

Op dezen toon gaat het stuk voort. Wij meenen dat het oordeel van Protestanten over de Grieksche kerk daardoor niet gewijzigd zal worden, al willen wij gaarne erkennen, dat de krachtige eenheid van het grootte Russische Rijk voor geen gering deel te danken is aan de Grieksche orthodoxe kerk.

Gemengd nieuws.

Er zijn 400 Mahomedaanse missionarissen in het begin van het vorige jaar uit Mahomedaanse kloosters naar Noord-Afrika getrokken, waarvan een honderd naar Oost-Afrika is gegaan. In vorige eeuwen heeft men den Islam met geweld zoeken uit te breiden; maar dit tegenwoordig moet lijf zou gaan, gebruikt men vreedzame middelen. Een deel van onze Oost werd dat ook Mahomedaanisch gemaakt onder de macht van het zwaard. De Mahomedaanse zendelingen staan de Christelijke zending zeer in den weg, terwijl zij arbeiden velden bezetten, die tot hertoe niet door d'Christelijke zending bereid werden. Dr. Merensky zeide daarom bij het eerste koloniale congres te recht: „Wat in Afrika niet Christelijk wordt, zal Mahomedaanisch worden.“

Door Kinderen.

STOKOUD EN ZESTIEN JAAR.
TE GAST.

XII.

Niet geheel gerust zag Lukas den vreemde ling aan. Zou de man hem vriendelijk ontvangen of barmhartig afwijzen? Verlegen nam hij zijn muts af, terwijl de ander, op hem toetredend, hem iets vroeg in een taal die hij niet verstond. Lukas antwoordde in het Engelsch en wees daarbij met den vinger op zijn mond, terwijl hij tegelijkertijd een paar silverschatjes liet zien, in de hoop dat de ander hem begripen zou.

Dat was ook 't geval, want tot zijn groote vreugd hoorde hij woorden die hem als muziek klonken, al werden ze heel slecht uitgesproken: „Bread and milk here“!

Lukas knikte. De man ging heen, doch keerde weldra terug met een kan melk en een rond, bruin brood. Hij schoof Lukas een bank toe en beduidde hem, dat hij nu maar zijn gaar moest gaan. Dat deed onze vriend dan ook, met al den trek van iemand, die in een etmaal niet veel anders genuttigd heeft dan wat drabbig water, Intusschen was de man naar den haard gegaan, had vuur aangemaakt en een pot op gezet, bij welk werk hij voortdurend zong. Lukas at voort tot hij zich hield verzadigd voelde en van de melk niets, van het brood nog maar de helft te zien was.

Toen zette de man des huizes zich dicht bij hem neder, keek hem scherp aan en zei toen: „English?“

Lukas antwoordde bevestigend en bood snel een stuk silversgeld aan. Doch de ander wees dat af zoi veel iets, dat Lukas niet verstond, en vroeg hem in gebroken Engelsch: „Hoe komt ge hier?“

De jonge zeeman vertelde zijn wedervaren.

- 1) Ik heb brood en melk.
- 2) Engelsch.

Teikens echter moest hij ophouden en trachten, zich duidelijker uit te spreken, wij zijn hoorder, hoe goed die ook luisterde, hem niet begreep. Doch zooveel vatte de man best, dat hij een jongen Britschen zeeman vóór zich had, die zoo spoedig mogelijk naar zijn schip terug wilde.

Inmiddels was het eten gereed; althans de man nam den pot van 't vuur, en goot soep in een schaal. Daarna zette hij zich neer aan tafel; en eer hij begon te eten, nam hij zijn muts af en bad.

Lukas was een weinig verbaasd, en nam zijn gast nu eens goed op. Deze was een man met wat verveerde, maar vriendelijke trekken en gansch anders dan de waard in de herberg. Hij gevoelde zich geheel gerustgesteld, nu hij den man had zien bidden. Want al deed hij het zelf veelal niet, 't ging hem als meederende, die, hoewel zij van den dienaar Gods liefst weinig hooren, en met de vromen niet op hebben, toch die vroomheid heel kostelijk vinden, als ze in nood zijn of weten willen in hoever iemand te vertrouwen is.

De man noodde Lukas uit mede te eten, maar deze weigerde, wijl hij volkomen verzadigd was, en een onweerstaanbare lust tot slapen voelde, wat trouwens te begrijpen was. De ander praatte wel, al ging het gebrekkig, over het schip dat wachtte, maar Lukas verstond het maar half en knikte van ja, doch zonk meteen op de tafel voorover in slaap. De gastheer wist niet beter te doen, dan zijn bezoeker, zoo goed het ging, een beter rustplaats te geven, en ging toen naar het veld, nadat hij de deur gesloten had. Hij begreep zeer goed, dat de jonge zeeman vooreerst niet ontwakken zou.

Dat nu was ook zoo. Want toen de man des avonds moe van het veld terugkeerde, lag Lukas nog snorkende te slapen. De heer des huizes stoorde zijn gast niet, maar ging in het andere vertrek, waar hij licht ontstak. Eerst toen het al een poos donker was, wakte hij zijn gast, die heel verbaasd rondzag en met een schreeuw opsprong, meenende dat hij nog op 't schip was en zich verslapen had.

't Duurde een poosje, eer onze Lukas tot rechte bezinning kwam. Hij liet zich door zijn gastheer meenemen naar het tweede vertrek, en eerst daar werd het hem recht duidelijk, dat hij zich niet meer op een schip, maar op vasten grond bevond. Want, terwijl de gastheer zich verwijderde om het avondeten te halen, had Lukas gelegenheid eens rond te zien. Hij bevond zich in een kamer, die er wel niet mooi, maar toch gezellig uitzag, en zoo rindelijk als het onderlijk huis van onzen zeeman te Dartmouth. De vloer was als de tafel hagelwit geschild. De stoelen waren van bruin hout, even als de kasten aan den muur. In een hoek stond een bed, dat er neigjes uitzag en even helder als de gordijnen voor de kleine vensters. Sieraden waren hier weinig, of men moest als zulke een paar jachtgeweren beschouwen, die aan den muur hingen, in gezelschap van ettelijke hengstokken. Alleen gaven eenige potten met bloemen, de kamer een vroolijk aanzien. Dat deed ook de helder brandende lamp die boven de tafel hing.

Terwijl Lukas alsoo rondzag, bespeurde hij op een lage kast een boek. Hij kon niet nalaten, er eens even in te zien. Het was zeer groot en dik, en scheen vele jaren te tellen. Toen hij het opende bespeurde hij, dat het in een hem vreemde taal was geschreven. Doch de woorden: „Sainte Bible“, die in het Engelsch ongeveer eveneens luiden, zeiden hem, dat hij hier een Bijbel voor zich had.

Een Bijbel! Zoo woonde dan hier in de wildernis een man, die in den Bijbel las. Dat had Lukas allerminst verwacht, te meer, wijl hij wel wist, dat deze streek Fransch gebied was, en geen Franschen meest Roomsche waren, en geen Bijbel lasen. Thans echter trad de huuswaard weer binnen, en noodde onzen vriend tot het avondeten, dat uit brood en gebakken visch bestond.

Het is goed, dat twee menschen die elkaar willen begrijpen, daartoe ook zoo spoedig in staat zijn. Dit bleek hier. Want hoewel Lukas niet dan Engelsch sprak, en de ander dat maar ten deele verstond en heel slecht sprak, toch hielden ze, al etende, een gesprek, dat beiden bijzonder goed beviel. Lukas wilde gaarne weer naar zijn schip. Doch zijn gastheer beduidde hem, dat dit een reis zou vorderen van zeker een halven dag te voet, en dat het voor hem, een vreemdeling, bijna onmogelijk zou wezen den weg te vinden, wijl er nog geen eigenlijke wegen waren. Maar, zei de goede man, ik zal morgen vroeg zelf gaan, en mijn best doen om te vernemen of het schip er nog ligt. Is dat zoo, dan breng ik u weg. Is het er niet meer, dan zullen we verder zien.

Toen Lukas den volgenden morgen verkruikt en versterkt ontwaakte, vond hij wel het onthijp gereed staan, maar wachtte hij vergeefs op zijn nieuwen vriend. Hij begreep toen, dat die al vertrokken was.

Doch had de man gemeend, een lange wandeling te moeten maken, die werd hem gespaard. Nog vóór 9 uur in den morgen was hij al weder terug.

„Schip gevonden?“ vroeg Lukas haastig.

De ander glimlachte bij de eigenlijk onnoozele vraag en zei toen:

„Niet het schip, maar wel een wachter van 't fort. Het schip is weggezeild.“

Lukas schrikte; de tranen sprongen hem uit de ogen:

„Vriend“, sprak de ander, „hoop op God. Het schip is wel weg, maar Hij blijft en Hij is ook hier.“

1) Heilige Bijbel.

HOOGENBURE.

Gereformeerde Gezinsheid.

Gereformeerde Kerken.

BEROEPEN: Wilnis, W. A. Willemse, te Oudegama-Idsega en Sandvliet. — Wildervank, W. H. Oosten, te Enkhuizen. — Enkhuizen, C. van der Hoeven, te Domburg. — Knijpe, K. van Dijk, cand. te Blij.

AANGENOMEN: Gronau, M. H. J. Bosch, cand. te Kampen. — Nigtevecht en Nederhorst den Berg, D. Hogenbirk, cand. te Naarden. — Trummarum, G. Ch. Aalders, cand. te Dussen. — Delft, (vo z den zendingarbeid te Wonsobol) L. Netelenbos, te Hijaard.

BEDANKT: Sime, G. Ch. Aalders, te Dussen. — Harmelen, D. Hogenbirk, cand. te Naarden. — Oudewater, J. J. Mindema, te Charlois. — Dronrijp, L. Netelenbos, te Hijaard.

Nederlandsch Hervormde Kerk.

BEROEPEN: Oud-Alblas, A. Renier, te IJsselmuizen. — Westkapelle, L. Aalders, cand. te Beesd. — Zeddam, Kleffens, te Huizen.

AANGENOMEN: Oterleek, S. C. Kijlstra, te Blaricum. — Medemblik, L. B. Tjebbens, te Oude-Mirdum. — Steenderen en Bronckhorst, P. N. Pikaar, cand. te Oudegama-Idsega. — A. Baurnman, cand. te Werkendam.

BEDANKT: Andel, P. de Looze, te Oud-Vosmeer.

Advertentien.

De Heere schonk ons heden een weigschapen ZOON.

Dr. J. P. SCHOUTEN.
M. A. F. SCHOUTEN—
DANE.

Bolnes, 3 Aug. 1903.

Zaterdag 1 Augustus j.l. maakte de dood een einde aan het voor de Geref. Kerk Deventer B. waardevol leven van Br. A. ZANDVLIET, pas afgestudeerd Ouderling der Gemeente. Door genade was zijn leven Christus, zijn einde vrede.
Namen des Kerkeraad Deventer B. P. J. JONGBLOED.
A. A. VAN DEN BERG.

HOMOEOPATHISCHE APOTHEEK
van **ALBERT SOMMER**,
Singel, hoek Heiligenweg,
AMSTERDAM.

Voor **ASTHMA**LIJDERS beproefd speciaal middel à f 1.— Nieuwe vinding!
Haaruitval en vroegtijdig grijs worden. Arnichaarolie per flacon f 1.20.
Hensels Tonicum, per flacon f 1.20, het beste middel voor Zenuwlijders.
Hamamelis, het eenige afdoende middel bij aambeien.

Vraag volledige Prijsopgave en Brochures!

Groningsche Hypotheekbank voor Nederland,
Gevestigd te **GRONINGEN**.

OUDE BOTERINGSTRAAT No. 72, hoek MUURSTRAAT.

Commissarissen: PROF. MR. D. P. D. FABRIS, J. H. DE WAAL MALEFIJT, A. W. SCHIPPERS, JHR. H. A. WITTEWAALL VAN STOEETWEGEN, H. LUKING, Mw. P. DIELEMAN, E. G. WENTINK, J. BOUWES, JOH. TERPSTRA en Mr. H. VAN DER VEGTE.

Raad van Toezicht: J. BOUWES, JOH. TERPSTRA, Mr. H. VAN DER VEGTE.
Verstrekt geld op eerste Hypotheek, zonder vooruitbetaling van rente. Geeft uit 4 pCt. Pandbrieven, koers 100 pCt. in stukken van f 1000.—, f 500.—, f 100.— en f 50.—, verkijgbaar ten kantore der Bank, bij hare Agenten en bij alle Commissarissen en Makelaars in effecten. Inlichtingen worden verstrekt te Amsterdam door de H.H.: L. G. WEISZ & Co. Westermarkt 21 en RADIUS en DANE, Keizersgracht 207 en Hilversum, Torenlaan 54; te Rotterdam door den heer H. DANE, Haringvliet 49.

De Directie:
M. BROUWER, Mr. W. SWITTERS, F. J. BOLT.

Amsterdamsche Maatschappij van Levensverzekering,
gevestigd te
Amsterdam, Keizersgracht 547-549,

sluit alle Kapitaal-verzekeringen, Weduwe-pensioenen, Lijfrenten, enz.

van Ons Oude Nederland, verschijnt
binnenkort de
proefaflevering.

IN JEZUS ONTSLAPEN.

MEDITATIES van

Dr. A. KUYPER.

Prijs f 1.90; in fraaijen stempelband f 2.40.

Amsterdam.
Pretoria.

BOEKHANDEL
VOORHEEN
HÖVEKER & WORMSER.

Tischleindeekdich

Het versch bewaren van Vruchten en Groenten

in wijdmondslazen met automatische sluiting, zonder beugel of schroef, zoowel voor huiselijk gebruik als in het groot, door middel van Weck's Sterilisator.

Uitvoering werkrecepten op grond van eigen ervaring worden er bij verstrekt. Inlichtingen aan het Depot en proefstation te Bloemendaal (N.H.), waar ook steeds gevulde monsterglazen in voorraad zijn en bezoekers gaarne ontvangen worden.

Zich aan te melden bij D. DE CLERCQ, Bloemendaal, 227, Bloemendaal.

Alleen de glazen met het gedeponeerde merk „Frischhaltung“ zijn echt. — Let op namaak.

Vereeniging ter bevordering van Christelijke Lectuur.

Aan de leden der Vereeniging voor 1903 is verzonden:

Prof. G. WEITBRECHT,

Het Christelijk Huwelijk.

EEN BOEK VOOR HET HUISGEZIN.

Naar het Hoogditsch.

De leden deser Vereeniging die jaarlijks f 5.— betalen ontvingen thans reeds:

1e. OTTO FUNCKE, Onopgesmukte waarheden. f 2.25
(Prijs in stempelband f 2.90).

2e. Prof. G. WEITBRECHT, Het Christelijk Huwelijk. „ 1.90
(Prijs in stempelband f 2.50).

f 4.15
Vóór het einde van dit jaar zal nog een nieuw werk verschijnen, dat, evenals de beide bovengenoemde, den Leden gratis wordt toegezonden.

Bovendien hebben dezen het recht vóór den zisten December van dit jaar voor f 5.— aan ingenaalde boeken uit het fonds der Vereeniging GRATIS te ontfieden.

Men vrage den catalogus aan.

Amsterdam.
Pretoria.

BOEKHANDEL
VOORHEEN
HÖVEKER & WORMSER.

Wed. P. VAN ELK & ZONEN,
DAMRAK 60 en DAM 15-17.

Koopen en verkoopen EFFECTEN en vreemde COUPONS. Wisselen Gouden en Zilveren MUNTEN en vreemde BANKNOTEN. Sluiten PROLONGATIEN en BELEENINGEN. Nemen gelden à DEPOSITO tot dagelijks vast te stellen rentekoers.

L. G. WEISZ & Co.,
Commissionairs in Effecten,
WESTERMARKT No. 21
AMSTERDAM.

Ter persce, om eerstdaags te verschijnen:

Vakorganisatie
naar Christelijke beginselen.

Toelichting bij de stellingen over „De Patroons (in de Vakorganisatie)“, ten beste gegeven op den Landdag der Vereeniging van Nederlandsche Patroons „Bode“, gehouden te Utrecht den 17den Juni 1903.

DOOR

J. C. SIKKEL,

Dienaar des Woords te Amsterdam.

BOEKHANDEL

VOORHEEN

Amsterdam. Pretoria. HÖVEKER & WORMSER.

Inw. Zending en Bijbelcolportage in Noord-Brabant en Limburg.

Met hartelijken dank ontvangen in de maand Juli: Door Jb. Sluys, Andijk, gev. in de coll. f 2.50 + f 1.— = f 3.50; door Ds. Sieders, Geref. Kerk Vlaardingen A f 20.—; door J. Risseu, Geref. Kerk Schoonlijke f 5.—; door Ds. S., gev. in de coll. Vlaardingen f 1.—.

De kas is bijna leeg, wie helpt die vullen?

A. C. VAN DRIMMELEN, Penn.

Klundert, 3 Aug. 1903.

Vrije Universiteit.

In dank ontvangen:

Voor de Vereeniging:

Aan Contributies:

Door Ds. H. de Koning, uit Mijdrecht f 28, uit Vinkeveen f 9, uit Wilnis f 10, samen f 47.

Aan Collecten (voor de Theol. faculteit):

Van de Geref. kerk te Hilversum (Torenlaan) f 45.94½; van idem te Akkerveen f 1.75; van idem te Anjum f 19.92½; van idem te Blij f 8.60; van idem te Dokkum A f 12.35; van idem te Dokkum B f 37.96; van idem te Ee f 8.57½; van idem te Engwicum f 5.17; van idem te Ferwerd f 13.60; van idem te Hantum f 6.70; van idem te Hollum f 1.65; van idem te Holwerd f 5.85; van idem te Lioensens f 10.22; van idem te Metslawier f 5.18; van idem te Murneroude f 3.73; van idem te Nieuw Weerum f 7; van idem te Nijawier f 7.05; van idem te O. Nijkerk f 4.13; van idem te Paessens f 9.92; van idem te Raard f 8.88; van idem te Reitsum f 11.12; van idem te Rinsumageest f 12.06½; van idem te Wansum f 32.86½; van idem te Engwicum f 5.17; van idem te Berum f 1.27 en f 1.05; van idem te Burum f 9.31½; van idem te Renkum f 9.97; van idem te Gorinchem f 19.66; van idem te Lexmond f 6.80½.

Aan Schenkingen:

Door Ds. H. van Dijk te Gaast, van H. K. te Piam f 2; door den heer D. Geerling te Enschede f 2.50.

Voor de Medische Faculteit:

Door den heer J. Ouboter, van de Halvestuivers vereen. te Rotterdam f 25.

Voor het Studiefonds:

Door den heer J. Ouboter, van de Halvestuivers vereen. te Rotterdam f 175.

S. J. SEEFAT, Penningmeester.

Hilversum, Penningmeester.

Hilversum, Penningmeester.

Hilversum, Penningmeester.

Hilversum, Penningmeester.

Hilversum, Penningmeester.

Hilversum, Penningmeester.

Hilversum, Penningmeester.

Hilversum, Penningmeester.

Hilversum, Penningmeester.

Hilversum, Penningmeester.

Hilversum, Penningmeester.

Hilversum, Penningmeester.

Hilversum, Penningmeester.

Hilversum, Penningmeester.

Hilversum, Penningmeester.

Hilversum, Penningmeester.

Hilversum, Penningmeester.

Hilversum, Penningmeester.

Hilversum, Penningmeester.

Hilversum, Penningmeester.

Hilversum, Penningmeester.

Hilversum, Penningmeester.

Hilversum, Penningmeester.

Hilversum, Penningmeester.

Hilversum, Penningmeester.

Hilversum, Penningmeester.

Hilversum, Penningmeester.

Hilversum, Penningmeester.

Hilversum, Penningmeester.

Hilversum, Penningmeester.

Hilversum, Penningmeester.

Hilversum, Penningmeester.

Hilversum, Penningmeester.

Hilversum, Penningmeester.

Hilversum, Penningmeester.

Hilversum, Penningmeester.

Hilversum, Penningmeester.

Hilversum, Penningmeester.

Hilversum, Penningmeester.

Hilversum, Penningmeester.

Hilversum, Penningmeester.

Hilversum, Penningmeester.

Hilversum, Penningmeester.

Hilversum, Penningmeester.

Hilversum, Penningmeester.

Hilversum, Penningmeester.

Hilversum, Penningmeester.

Hilversum, Penningmeester.

Hilversum, Penningmeester.

Hilversum, Penningmeester.

Hilversum, Penningmeester.

Hilversum, Penningmeester.

Hilversum, Penningmeester.

Hilversum, Penningmeester.